

LUOMUKASVATUS

on täynnä yllätyksiä

Nyt kun tila on oma, lähden kanalaan paljon pirteämpänä. Saan itse tehdä päätökset ja tuotot tulevat omalle tilille, sanoo luomunuorikoita kasvattava Hannele Isotalo.

Teksti ja kuvat **Senni Valiola**

Isotalon kasvattamoon laitettiin vuonna 2021 kiireellä nuorikot kasvamaan luomusasetuksia silmällä pitäen. Heti seuraavana vuonna tehtiin osittainen sukupolvenvaihdos. Nykyisin **Hannele Isotalo** kasvattaa luomunuorikoita Oripäässä. Luomukas-nimistä tilaa pyöritetään perheen kesken.

Munivia kanoja sekä nuorikkokasvatusta tilalla on ollut 1960-luvulta lähtien. Iso osa kasvatuksesta on ollut luomutuotannossa pitkään, joten Hannelelle oli tärkeää pysyä luomussa. Aina ei ole kuitenkaan ollut selvää, että Hannele jatkaa tilan pitoa.

”Opiskelin ensin parturikampaajaksi, mutta rakennuspuolesta olisi ollut enemmän hyötyä tällä alalla. Perheen kesken pohdittiin, kumpi meistä siskoksista jatkaa vai jatketaanko yhdessä. Työnjaon olisi täytynyt olla hyvin selvää, joten vaihtoehto yhdessä jatkamisesta unohdettiin”, Isotalo kertoo.

Vielä ei tiedetä, miten loput tilasta jaetaan. Hannele pohtii, että osakeyhtiö voisi olla vaihtoehto. Hän toivoo, että isoisän perustama tila jatkuu mahdollisimman pitkään suvussa.

”Olen ollut paljon tilalla töissä jo ennen sukupolvenvaihdosta. Nyt kun se on oma, niin lähden kanalaan paljon pirteämpänä. Saa itse tehdä päätökset ja tuotot tulevat omalle tilille.”

Hyvinvoivat linnut, uuden oppiminen ja oman työnjaljen näkyminen esimerkiksi hallien pesun jälkeen motivoivat.

”Vaikka olen koko ikäni hoitanut kanoja, niistä oppii aina lisää. Luomuviljelyä tilalla ei ole aiemmin ollut, joten erityisesti se vaatii opettelua.”

Neljässä hallissa on yhteensä noin 36 000 kananuorikkoa. Kasvatuksessa on Dekalb ja Lohmann -rodut. Isotalo on yleensä itse mukana viemässä lintuja asiakkaille ympäri Suomen.

Tulevaisuudessa hän haaveilee omasta 500 kanan munittamosta.

”Välillä tulee tilanteita, että kasvatustarve jää pieni määrä kanoja yli. Niiden sijoittaminen on joskus suuri haaste. Oma pieni munittamo voisi olla ratkaisu. Pienen määrän munia pakkaisi äkkiä. Mutta täytyy miettiä, olisiko toiminta kannattavaa, jos luomumunista ei olla valmiita maksamaan.”

Haasteina taudit ja uudet asetukset

Yrittäjyys on lisännyt stressiä ja opeteltavaa on paljon. Haasteita on tuonut muun muassa tilan töiden ja lastenhoidon yhdistäminen. Paperityöt Isotalo kuvailee vaikeiksi, mutta niihin on onneksi saatavilla ammattilaisten apua.

Eläintautien uhka on noussut viime aikoina, mikä tuo tilan pitoon lisää haasteita ja epävarmuutta. Tautisuojauksesta huolehditaan kaksinkertaisella tautisululla sekä vaihtamalla vaatteet joka kerta kanalaan mennessä. Halleissa on omat kengät ja saappaat. Piholle levitetään kalkkia, jos tauteja on liikkeellä.

Ennakoinnista huolimatta kanojen tarttuva keuhkoputkentulehdus IB tuli edelliselle parvelle 13 viikon iässä.

”Linnut saivat flunssan. Huomasin lisäksi veden- ja rehunkulutuksen laskevan. Naapuripuolella kymmenen metrin päässä olleet neljän viikon ikäiset kanat eivät saaneet oireita, vaikka välissä on vain verkko.”

Ilmeisesti muninnan aloitus viivästyi tartunnan vuoksi. Aluksi muninta IB:n sairastaneilla oli vähän normaalia alhaisempi, noin

93 prosentin luokkaa, mutta nyt lukema on huimat 99 prosenttia.

IB-rokotukset koettelevat Hannelen mukaan luomualaa. Luomukanoja rokotetaan melkein tavanomaista enemmän, mutta kuluttajat eivät halua ostaa munia, jos linnut on rokotettu IB:tä vastaan.

”Kuvitellaan, että IB-rokote on sama kuin ihmisten koronarokote ja että sen saa luomumunien kautta. Tämä on ollut todellinen päänsärky tuottajille. Luomupuolella on ollut koettelemuksia myös esimerkiksi kalajauhon käytön suhteen. Rehutehtaille on iso haaste löytää vastaavaa tilalle, että kanojen hyvinvointi säilyy.”

Luomun kannattavuus huolettaa

Luomupuoli on täynnä yllätyksiä ja kannattavuus epävarmaa. Hinnat nousivat yllättäen juuri kun liiketoimintasuunnitelma Luomukas-tilalle saatiin tehtyä.

”Luomunuorikoiden hinnat nousivat huomattavasti luomusasetusten uudistuessa ja kustannusten noustessa. Kuitenkaan munantuottajien hinnat eivät meinaa nousta.”

”Kalliiden uudistusten vuoksi monet pohtivat siirtymistä tavanomaiseen tuotantoon. Kasvatustarve on mennyt sekaisin, kun osa luomutiloista on lopettanut ja uusia tullut. Mahdollisesti kun tarjonta vähenee, niin tilanne saattaa vielä muuttua. Toivottavasti Suomesta ei lopu luomutuotanto kohta kokonaan.”

Uudistuksia luomusasetuksessa tuli kasvattamoihin sekä munittamoihin. Esimerkiksi orret ja kourut mitataan. Sitä ei ole aiemmin tarvinnut tehdä.

Uusin Luomukas-tilan halleista valmistui vuonna 2020. Ikkunat tehtiin valmiiksi, koska silloin jo ennakoitiin uuden luomusasetuksen vaatimuksia. Ulosmenoluukuille ja verhoille tehtiin myös valmiudet, mutta kustannussyistä niitä ei kannata tehdä ennen kuin ne tulevat käyttöön.

Toinen halli rakennettiin noin kymmenen vuotta sitten. Sinne tuli uusi moniker-

Hannele Isotalo kiertää kanalassa päivittäin ja tarkastaa, että kaikki on kunnossa. Nykyteknikka mahdollistaa, että kanalassa ei tarvitse käydä montaa kertaa päivässä.

Luomukas-tilalla lintujen hyvinvointi on pääasia. Hannele Isotalo tietää, että hyvinvoivat linnut myös tuottavat paremmin.

roslaitteisto, mutta nyt ylintä kerrosta ei lasketa lattiapinta-alaksi. Isotalo harmittelee, että se vähentää hallin sallittua kanamäärää.

Terassi tulee pakolliseksi vuoteen 2030 mennessä. Suunnitelmat Isotalon tilalla on katsottu valmiiksi, mutta tällä hetkellä seuraillaan rakennuskustannuksia ja luomutuotannon suuntaa.

”Ikkunat ovat hyvä juttu. Kanat tottuvat valoon heti pienenä. Terassikin on ihan järkevä, mutta ulkoilu on kallista muutaman viikon takia vuodessa sekä pelottavaa. Häviävätkö kanat heinikkoon? Entä tautitilanne, kun kuusiviikkoiset päästetään ulos? Mitä jos sikaruusu tulee jo ennen rokotusta”, hän pohtii.

Tekniikka helpottaa työtaakkaa

”Kun puhelimesta näkee kanalan tietokoneen, kanalassa ei tarvitse käydä montaa kertaa päivässä. Siitä näkee muun muassa, että pellettipannu on päällä sekä rehun- ja vedenkulutuksen. Tietenkään tekniikkaan ei voi täysin luottaa, vaan täytyy myös itse olla tarkkana”, Hannele Isotalo kertoo.

Tilalle on rakenteilla uusi lämpökeskus. Sen ansiosta myös lämmityspuoli helpottuu. Käytössä on tällä hetkellä pelletti- ja öljypannut. Aurinkopaneelit tilalle saatiin juuri ennen sähkön hintojen nousua.

Isotalon naapurustossa on useita muita maatiloja. Yhdeltä on ostettu viljoja ja toiselta lainattu kuivuria. Peltotöissä koneita lainaillaan naapureiden kanssa puolin ja toisin. Satunnaisesti työvoimaakin saa isompiin urakoihin.

Tänä vuonna tilalla saadaan käyttää ensimmäistä kertaa omien peltosten satoa luomurehuna. Sukupolvenvaihdoksessa siirtyi 18 hehtaaria peltoa. Sen lisäksi Isotalo vuokrasi Kyröstä 30 hehtaaria luomupeltoa. Mylläri käy tekemässä kanojen rehut.

”Pesut suoritamme itse. Se on iso säästö, kun itseltä löytyy pesurit ja aineet. Kun IB-virus tuli, niin ilmaluukut ja kaikki piti pestä todella hyvin. Hankimme nostimen helpottamaan pesua. Se on kätevä myös esimerkiksi lamppujen vaihdossa.”

Nuori yrittäjä ei ole vielä ehtinyt lomailla. Alueella on hänen mukaansa pulaa lomittajista ja lomituksen toimintaperiaatteet ovat yllättäneet.

”Tällä tontilla on minun kanojeni lisäksi isäni **Jorma Isotalon** kanat, eikä sama lomittaja voi kerralla hoitaa molempia. Lisäksi lomittaja saa tehdä vain päivittäiset työt. Se on kasvattamossa haaste vaihtuvien töiden vuoksi. Jos lomittajan joskus saa, niin silloin tehdään rästiin jääneitä töitä.”

PUNKKEJA
JA
HYÖNTEISIÄ
VASTAAN!

AquaPy

Anssi
Aarikka

0400 566 884

Satakunta
Länsi-Pirkanmaa

Touko
Yrjänän

0500 121 848

Rauma
Huittinen
Loimaa

Jarkko
Uutela

0400 535 107

Somero
Helsinki
Turku

Martti
Hollo

050 550 6270

Pirkanmaa
Häme

Petri
Koskenmäki

045 110 7597

Etelä-Pohjanmaa

WWW.VILOMIX.FI

Vilomix